

KRATKE NOVICE

AKADEMIJA ZA SOCIALNE VEDE

»Zopet« pogajanja o plačah v katerem so zdravniki podali naslednje mnenje: »tri plenice za odrasle so dovolj, povečanje števila plenic za inkontinentne ni prioriteta družinske medicine«. Najprej torej plače!

**Vabljeni na
izobraževalni
program !**

23. MAJ

**NASILJE STRANK – KAKO
OBVLADATI KOMUNIKACIJO V
TEŽKIH SITUACIJAH**
Darja FIŠER

30.31 maj

PRIPRAVA NA STROKOVNI IZPIT
(prenovljen program in celotno
gradivo)
Dr. Bojan REGVAR

6. JUNIJ

**SKRBNISTVO – kako se znajti
med zahtevnimi primeri in
strokovno odgovornostjo**
ALENKA KRIŽNIK, univ. dipl. prav.

ANKETA - MAJ

Na Finskem je Vlada odstopila zaradi nesposobnosti urejanja zdravstvenega in socialnega sistema, ki se je znašel pred zahtevnimi reformami. Ali je to v naslednjih stotih letih mogoče tudi pri nas ?

Več na:

www.socialne-vede.si

KATERI SO RESNIČNI PROBLEMI V SOCIALNEM VARSTVU

Nameri Zavoda za zdravstveno blagajno Slovenije (ZZZS), da bi povečali **število pleníc za inkontinentne bolnike s tri na štiri dnevno**, so se po robu postavili v odboru za osnovno zdravstvo pri Zdravniški zbornici Slovenije. Plenice glede na sedanje razmere v družinskem zdravstvu »ne morejo biti prioriteta«, je dejal njihov predstavnik in predlagal, da denar raje dajo za nove ekipe (in tudi višje plače) zdravnikov.

KAKO PA KAJ DOMSKO VARSTVO ?

80 tisoč Slovencev je lani dobilo recept za vsaj en inkontinenčni pripomoček (plenica, vložek ali posteljna podloga).

O tem je vse bolj jasno, da morajo v nekaterih domovih za ostarele oskrbovanci oziroma svojci dodatne plenice kupovati sami, storitev menjave teh dodatnih pleníc pa jim dodatno zaračunajo.

Bolniku z inkontinenco zdaj pripadajo tri plenice na dan, to pomeni ena plenica za osem ur. Na ZZZS so v zadnjih letih prejeli več pobud, da bi to število povečali.

Za večje število pleníc se že pet let bori društvo otrok s cerebralno paralizo Vesele nogice. To da otrok s cerebralno paralizo potrebuje šest pleníc dnevno, drugi, da pa potrebujejo eno manj - ni sporno že dolgo časa.

Da bi lahko predlagali še četrto plenico, na ZZZS potrebujejo strokovno utemeljitev. Zato potekajo sestanki z zdravniki družinske medicine, ginekološke in urološke stroke, povabili so tudi predstavnika Skupnosti socialnih zavodov Slovenije (SSZS), ki bdi nad domovi za upokojence.

Komentar akademije: Ko se pripravimo o eni plenici, gledamo pa kako izginja srednji razred, kako nedokončane so pravosodne zgodbe tranzicije, kako se povečujejo izgube javnih zavodov, kako je v politiki nagrajeno »kimavstvo« in kako tuji lastniki lepo povedo, da je 270 ljudi v Gorenju preveč. Ko vse to povežemo – potem vidimo, da bo **kmalu problem prav vsaka sprememba na bolje**.

Kako je sedaj – v 16. letu po vstopu v EU – »samo revščina se je povečala«, vse ostalo je »bolje«!

15 leto po vstopu v Evropsko unijo si lahko Slovenci privoščimo več. Vsaj tako kažejo statistični podatki. Lažje kupimo dobrine, kot so denimo, meso, kruh ali kino vstopnica, vse več Slovencev počitnice lahko preživi zdoma. Če s povprečno plačo danes lažje kupimo tudi stanovanje, se je stopnja tveganja revščine na splošno povečala. Počasi izginja tudi 8. urni delovnik, vse bolj v ospredje vstopa prekarno delo in revščina upokojencev.

Med revnimi vse več delovno aktivnih

In če življenje v Evropski uniji na splošno pušča vtis, da si danes lahko privoščimo več, se je **stopnja tveganja revščine po vstopu v EU povečala**. Poleg brezposelnih je med najbolj ranljivimi tudi vse več samozaposlenih. Leta 2004 jih je bilo v Sloveniji 92.000, med njimi jih je 15,9 odstotka živelo na pragu revščine. 13 let pozneje, leta 2017, se je število samozaposlenih povečalo na 116.000, revščino je med njimi občutilo kar 26,6 odstotka.

Statistično gledano nekoliko bolje kot pred vstopom v EU danes živijo upokojenci. Stopnja tveganja revščine se je v 13 letih zmanjšala 1,4 odstotka, leta 2017 je revščino od 395.767 upokojencev občutilo 15,9 odstotka, oziroma 62.926 upokojencev.

OECD je v svojem poročilu Povezovanje ljudi z zaposlitvami že v letu 2016 Slovenijo opozoril, da je pri slabo plačanih delovnih mestih razlika v prihodkih med tem, ali je nekdo zaposlen ali prejema socialne transferje, premajhna, da bi delovala spodbudno. Od takrat se je minimalna plača povečala za 50 evrov bruto, denarna socialna pomoč pa za 100 evrov neto. **Danes več kot 5700 polno zaposlenih hkrati prejema tudi denarno socialno pomoč**, ker je njihova plača prenizka.

KAJ JE S SOCIALNIMI TRANSFERJI ?

Po podatkih ministrstva je bilo marca 91.595 upravičencev do denarne socialne pomoči, kar je skoraj 13.000 več kot v enakem

obdobju lani. Od tega je nad 67.000 odraslih, preostali so otroci. Po starostni strukturi je največja skupina prejemnikov starih od 36 do 50 let, teh je 20.659 oziroma več kot 30 odstotkov odraslih upravičencev, sledi skupina starih od 27 do 35 let (13.245). Približno 28 odstotkov ljudi, ki dobivajo denarno socialno pomoč, je starejših od 51 let.

Dodatek za delovno aktivnost bi odpravili !

Se pa na področju transferjev obeta zanimiva sprememba. V okviru reformnega paketa, ki ga je marca napovedalo pristojno ministrstvo, predvidevajo odpravo dodatka za delovno aktivnost pri DSP. Takšnega dodatka primerjalna ureditev ne pozna, uvedli pa so ga leta 2012, med gospodarsko krizo, predvsem zato, ker je takrat denarna socialna pomoč znašala le 230 evrov. Prvotni namen dodatka je spodbujanje aktivnosti oziroma ohranjanje motivacije za delo. Do leta 2014 so bili do njega upravičeni zaposleni in osebe, ki opravljajo dejavnost in imajo nižji prihodek od DSP, ter posamezniki, vključeni v programe aktivne politike zaposlovanja ali v zaposlitveno rehabilitacijo. Višina dodatka je odvisna od opravljenih ur: za aktivne od 60 do 128 ur na mesec je nekaj čez 102 evra, za več kot 128 ur pa 200 evrov.

Ker gonja spreminjanja zakonodaje na področju urejanja socialnih transferjev traja že deveto leto in ji v resnici ni videti konca bomo videli v nadaljevanju leta, ali bo prišlo do resne spremembe ZUPJS, ali bo potrebno počakati prvo naslednjo gospodarsko krizo.

Ministrstvo pristojno za socialno varstvo je objavilo tudi števec pritožb na odločbe izdane na vloge prosilcev za različne socialne transferje in subvencije. **Za 30. april 2019 poročajo, da so prejeli 13.386 pritožb in da menijo da jih uspešno rešujejo, v mesecu dni namreč rešijo 735 pritožb.**

Naj povemo še to! Predlogu ukinitve dodatka za delovno aktivnost odločno nasprotuje Karitas in Zveza prijateljev mladine. Akademija se nasprotovanju predloga pridružuje.

KAKO PA KAJ POKOJNINE

Ali bodo obrtniki, podjetniki in drugi, *ki so za poklicne pokojnine vlagali v **Sklad obrtnikov in podjetnikov***, ostali brez tretjine privarčevanega denarja?

Sklad obrtnikov in podjetnikov (SOP) nima dovolj sredstev, da bi več tisoč upokojencem izplačal obljubljene poklicne pokojnine.

Glavni razlog za negotovo usodo SOP je dolgoletno pravdanje z državo, ker jim ta ne želi financirati starih pokojninskih načrtov še iz časa nekdanje skupne države. Teh ne tržijo že od leta 1996, po zadnjih podatkih pa je vanje vključenih več kot 12 tisoč članov, večinoma že upokojenih obrtnikov. Od države pričakujejo, da jim bo iz proračuna nakazala najmanj 78 milijonov evrov. V preteklosti so že tožili državo zaradi obveznosti do nekdanjih obrtnikov in podjetnikov, ki so v sklad vstopili pred letom 1983 in **iztožili več kot 100 milijonov evrov.**

Sklad SOP upravlja več kot 200 milijonov evrov sredstev in je eden največjih vlagateljev v vrednostne papirje na domačem kapitalskem trgu. Med drugim je v preteklosti kupoval državne in bančne obveznice.

Kdo bo moral delati dlje zaradi napovedane spremembe upokojitvene starosti?

Pri tistih, ki so zdaj stari 60 let, bi moralo dlje kot do 65 leta delati 42 odstotkov vseh, toliko jih ima namreč pri tej starosti manj kot 35 let delovne dobe.

Pri starih 50 let pa je takih, ki si se tudi po novem lahko upokojili pri 65 letih, že manj kot pol. 25 let delovne dobe jih pri tej starosti nima niti 49 odstotkov.

Zahtevana starost bi se sicer povečevala zelo postopno, za dva meseca na leto, dvigovati pa bi se začela leta 2023, tako da bi se na zahtevanih 67 let dvignila šele leta 2034.

Dve tretjini mladih bosta delali do 67 leta **Šokanten pa je podatek za stare 30 in 40 let.** Skoraj dve tretjini jih ima manj kot pet oziroma 15 let delovne dobe, kar pomeni, da bi se lahko upokojili šele pri 67 letih. A na Zavodu za pokojninsko in invalidsko zavarovanje Slovenije (Zpiz) opozarjajo, da je

med temi z malo pokojninske dobe precej takih, ki trenutno niso vključeni v zavarovanje, takih je pri 30-letnikih 29 odstotkov, pri 40-letnikih pa kar 37 odstotkov.

Naj poudarimo, da so **Hrvaški in Slovenski sindikati v aprilu sprejeli skupno izjavo, da je upokojevanje pri 67 letih prepozno**. Gre za redki primer skupnega sodelovanja in skupne izjave. Trend sprememb upokojitvene starosti, vključno s terminskim planom sprememb, je praktično identičen s Slovenskim predlogom, v Evropi pa vidimo na temu področju res različne modele reševanja.

SPREJETE SO NOVOSTI NA PODROČJU IZVAJANJA REJNIŠKE DEJAVNOSTI

Družinski zakonik družino opredeljuje kot življenjsko skupnost otroka, ne glede na njegovo starost, z obema ali enim od staršev ali z drugo odraslo osebo, če ta skrbi za otroka in ima do otroka določene obveznosti in pravice. Njegovo glavno načelo pa je otrokova korist.

Med njimi je tudi prenos pristojnosti odločanja v družinskih zadevah s centrov za socialno delo na sodišča. Po določbah zakonika bodo ta odločala o začasnih odredbah in ukrepih trajnejšega značaja, o rejništvu in skrbništvu. Uvaja **načelo najmilejšega ukrepa**, kar pomeni, da bo treba pri odločanju o ukrepih za varstvo koristi otroka uporabiti ukrep, ki bo otroka zaščitil in hkrati čim manj posegel v pravice staršev. Odvzem otroka staršem je predviden kot skrajni ukrep.

Zaradi uskladitve z družinskim zakonikom je DZ marca sprejel tudi novelo zakona o izvajanju rejniške dejavnosti. Sodišča bodo v skladu z zakonikom v postopkih o ukrepih za varstvo koristi otroka ali v drugih primerih, ki zahtevajo zagotovitev tovrstne namestitve za otroka, odločila o namestitvi otroka v rejniško družino in ob tem rejnika tudi imenovala.

Če bi bile otrokove koristi v največji možni meri zaščitene z namestitvijo v rejništvo k sorodniku ali drugi osebi, ki še nima dovoljenja za izvajanje rejniške dejavnosti in ni vpisana v evidenco izdanih dovoljenj, sodišče lahko po noveli odloči, da se otrok namesti v rejništvo k tej osebi. V izreku sodne odločbe mora to osebo tudi imenovati.

Drugi ukrepi

Družinski zakonik sicer opredeljuje tudi pravico otroka do zagovornika, staršem pa omogoča, da vnaprej izrazijo voljo, kdo naj skrbi za njihovega otroka v primeru njihove smrti ali trajnejše nezmožnosti. Veljavnost tako izražene volje se bo presojala enako kot veljavnost oporoke. Starševska skrb, ki nadomešča izraz roditeljska pravica, bo lahko v primeru, če otrok ostane brez staršev, dodeljena tudi starim staršem ali drugim ožjim sorodnikom.

Prav tako predpis ureja pomoč parom in staršem v težavah, ne glede na to, v kakšni skupnosti živijo. Po predlogu je pomoč države v sistemu obveznega predhodnega svetovanja pred sodnim reševanjem problemov med starši oz. pari in v razmerju do skupnih otrok.

Zakonik omogoča tudi izvajanje dodatnih oblik pomoči, da bi se starši oz. pari sporazumeli o posledicah morebitnega prenehanja njihove skupnosti in o ureditvi razmerja do otrok. Ena od oblik pomoči je tudi neobvezna mediacija. Prav tako zakonodaja omogoča skupno starševstvo, torej da si starša tudi po razvezi enakovredno delita skrb za otroka.

V delu, ki ureja področje sklenitve zakonske zveze, daje zakonik bodočima zakoncema na voljo več možnih načinov sklenitve zakonske zveze kot veljavna ureditev. Zakonsko zvezo bo denimo mogoče skleniti samo pred matičarjem in brez prič. Po novem so urejene tudi t. i. jubilejne poroke, torej ponovitev slovesnosti ob jubileju sklenitve zakonske zveze.

Predlog za umestitev slovenskega znakovnega jezika v ustavo

Vlada Republike Slovenije je določila besedilo Predloga za začetek postopka za dopolnitev II. poglavja Ustave Republike Slovenije z osnutkom Ustavnega zakona o dopolnitvi II. poglavja Ustave Republike Slovenije ter ga pošlje Državnemu zboru Republike Slovenije v obravnavo.

Slovenski znakovni jezik je avtohton jezik gluhe skupnosti v Sloveniji, popolnoma neodvisen od slovenščine. Uvršča se med jezike manjšin v Sloveniji, do sedaj pa še ne uživa ustavnega varstva in je zato kot materin jezik gluhih v neenakem položaju. Je znak slovenske in kulturološke pripadnosti, socialnega povezovanja in s tem identifikacije jezikovne manjšine.

Z umestitvijo slovenskega znakovnega jezika v ustavo se bo zagotovilo ustavnopravne podlage za ustrezne **ukrepe**, s katerimi bo gluhim dejansko omogočeno polno uveljavljanje vseh človekovih pravic in temeljnih svoboščin, ki jih določa tudi Konvencija o pravicah invalidov.

Če bo predlog dobil podporo tudi v Državnem zboru, bo Slovenija postala **peta država članica EU**, ki bo imela pravico do uporabe znakovnega jezika zapisano v ustavi. To so doslej storile Avstrija, Finska, Madžarska in Portugalska.

REZULTAT ANKETE V APRILU 2019 **V aprilu smo postavili naslednje vprašanje:**

Ali je mogoče pričakovati izboljšanje stanja na področju rejništva, če se nagrada za rejnika s spremembo zakona o rejništvu in usklajevanjem poveča za 9 EUR?

Odgovor je bil pričakovan. To kar lahko pričakujete za 9 eur na mesec tudi dobite, anketiranci so večinsko izbrali naslednji odgovor: **»Spremembe tega področja izkazujejo nerazumevanje in nepoznavanje področja«**. Prav nihče ni izbral odgovora, da gre za primeren način reševanja problematike.

Po približno 50 letih urejanja rejništva v Sloveniji (*institut ima sicer daljšo tradicijo in je dobro opisan v slovenski literaturi*), je tak način urejanja dokaz, da v slovenski socialni politiki uveljavljajo rešitve, ki kažejo na nepoznavanje področja in so dolgoročno neučinkovite.

Naslednje novice bodo izšle 1. junija 2019
